

VISIE VOOR DE JAREN 2022 EN VERDER

Samenvatting

De LBA is al langere tijd de gesprekspartner voor de gemeente en andere externe partijen als het gaat om de ontwikkelingen die de 6 Leidse volkstuinen raken. Als huurder van de volkstuingronden van de gemeente rusten er tal van verplichtingen op de LBA. De LBA is belangenbehartiger van de Leidse volkstuinen. De LBA zet in op natuurlijk volkstuinieren, bevorderen van biodiversiteit, de onderlinge sociale samenhang en de samenhang met de omgeving.

Externe ontwikkelingen maken het noodzakelijk om na te denken over de positie en rol van de LBA in relatie tot de deelnemende volkstuinverenigingen en externe partijen.

Wat is de missie, visie en strategie die we met elkaar gaan volgen?

We willen met volkstuinieren een waardevolle bijdrage leveren aan een groene leefomgeving en aan een gezonde leefstijl. Dat doen we door het volkstuinieren langs verschillende diverse wegen te faciliteren en onder de aandacht te brengen en tegelijkertijd de biodiversiteit te bevorderen.

Een nieuwe koers vraagt om een nieuwe naam en logo: de Leidse Volkstuinorganisatie. Ook is een slagvaardiger bestuurlijke structuur wenselijk.

In de onderstaande notitie wordt op al deze punten ingegaan. Hiermee doet het bestuur voorstellen om de komende jaren de deelnemende verenigingen beter van dienst te kunnen zijn.

1. Vooraf

De Leidse Bond van Amateursuinders is de afgelopen jaren met een aantal ingrijpende ontwikkelingen geconfronteerd. Ontwikkelingen die het nodig maken om met elkaar hierover na te denken én met elkaar tot een visie te komen die vanaf het jaar 2022 en verder duidelijkheid verschaft. En bovendien de basis is voor de strategie die gevolgd gaat worden.

De ontwikkelingen betreffen vooral invloeden van buitenaf:

- Het rapport Visie Stadstuinieren
- Wijkontwikkelingsplannen
- Nieuwe huurcontract, waaronder de hoogte van de huurprijs.

Stuk voor stuk aangelegenheden die zijn weerslag hebben op de gehele volkstuinorganisatie.

Maar ook voor onszelf ligt er het een en ander om over na te denken. Hebben wij een missie? En zo ja, wat houdt deze dan in? En wie zijn **wij**?

2. Definitie volkstuinieren

Wikipedia geeft een heel treffende definitie van volkstuinieren.

= Een **volkstuin** is een particuliere tuin die niet bij de eigen woning ligt.

Volkstuinen zijn er in vele soorten en maten: van traditionele moestuinen waar groente en eventueel fruit en kruiden op verbouwd worden, tot siertuinen met bloemen, heesters, een gazon, een vijver en zelfs bomen. Soms hebben siertuinen een thema, bijvoorbeeld een Engelse landschapstuin, een rotstuin, een natuurvriendelijke tuin of een Japanse tuin. Daarnaast kent de volkstuin allerlei tussenvormen waarin nutsgewassen en siergewassen door elkaar worden geteeld.

Afhankelijk van de gemeentelijke bouwvoorschriften, mogen er opstallen op de tuin staan: een platte bak, een kas, een schuurtje of een tuinhuis. In sommige tuinhuisen mag gedurende de zomerperiode (april-oktober) overnacht worden, dat wordt dan door de gemeente in een vergunning geregeld. =

3. Missie

Onze missie wordt bepaald door onze eigen blik op het volkstuinieren, maar ook op de verwachtingen uit de omgeving. In de Visie Stadstuinieren is de rol en functie van de volkstuinen duidelijk neergelegd. Volkstuinparken zijn complexen die een wezenlijke rol vervullen in de biodiversiteit, natuurlijk tuinieren en faunawereld. En uit onderzoek is ook gebleken dat volkstuinieren een zeer gezonde aangelegenheid is. De combinatie van buiten bezig zijn en lichamelijke inspanning blijkt een hogere levensverwachting tot gevolg te hebben.

We zouden onze missie kunnen formuleren als:

= Met volkstuinieren een waardevolle bijdrage leveren aan een groene leefomgeving en aan een gezonde leefstijl van de inwoners van Leiden en hen de gelegenheid geven in verenigingsverband actief aan een groenere stad te werken. =

4. Visie volkstuinieren

Wanneer we kijken naar de definitie van volkstuinen en de missie dan zouden we met elkaar het volgende kunnen formuleren qua visie en streven:

- Bevorderen dat mensen naar eigen inzicht en op natuurlijke wijze kunnen volkstuinieren en tegelijkertijd de biodiversiteit bevorderen;
- Voldoen aan het Keurmerk Nationaal Tuinieren;
- Bevorderen van de onderlinge sociale samenhang en de samenhang met de omgeving;
- Uitbreiding waar dat mogelijk is van het volkstuinareaal voor, bij voorkeur, inwoners van Leiden;
- Uitbreiding van het aantal volkstuinen door splitsing waar mogelijk van grote tuinen in meer kleinere tuinen.

Laten we biodiversiteit omschrijven:

Biodiversiteit is de enorme variatie in het leven, van bacterie tot regenwoud.

Het verbinden en vergroten van de natuur helpt bij herstel van de biodiversiteit. Zo is de otter na 30 jaar weer gesignaleerd in de Vechtplassen. In de Zwaakse Weel (Zuid-Beverland) keren zeldzame vogels zoals het baardmannetje en de kleine karekiet weer terug.

Nu zijn de Vechtplassen aardig bij ons uit de buurt. Maar ook wij als Leidse Volkstuinorganisatie kunnen wij ontzettend veel betekenen in het hele proces van verbeteren van de biodiversiteit. Maximale begroeiing op onze volkstuinten, dus zo min mogelijk verharding. Maar ook een verscheidenheid aan begroeiing. En absoluut geen gebruik van giftige bestrijdingsmiddelen.

Met de formulering van de Missie en de Visie hebben wij een helder beeld geformuleerd voor de uitgangspunten van een bio-verantwoorde volkstuinorganisatie. Nu klinkt het woord 'organisatie' heel algemeen en afstandelijk. Maar de volkstuinorganisatie is de verzamelnaam voor alle volkstuinders die in Leiden aan de gang zijn.

5. Wie zijn wij?

Wij zijn alle volkstuinders die lid zijn van de Leidse volkstuinverenigingen. Met ons allen staan wij ervoor om de missie en visie uit te dragen. Uit te dragen in de zin van de volkstuin beheren zoals het bij een volkstuin behoort. Daarmee wordt een uitstraling bereikt waar medetuinders en niet op de laatste plaats, bezoekers van kunnen genieten. Onze volkstuinparken zijn stuk voor stuk openbare wandelgebieden.

6. De volkstuinorganisatie

De volkstuinorganisatie in Leiden bestaat uit zes volkstuinverenigingen, t.w.:

- Cronesteyn
- Het Zonneveld
- Ons Buiten
- OTV (Onderlinge Tuin Vereniging)
- Oostvliet
- Roomburg

De zes verenigingen maken deel uit van de Leidse Bond van Amateursuinders en zijn lid van de LBA.

6.1. Contractueel

Waarom de LBA bestaat is primair het gevolg van de wijze waarop de eigenaar van de gronden - de gemeente Leiden - van de zes tuinverenigingen de verhuur georganiseerd wil hebben. Afzonderlijk contact met ieder van de verenigingen wil de gemeente ten ene male niet. Men wil één aanspreekpunt hebben. Met dat aanspreekpunt wordt dan een aantal verantwoordelijkheden en taken afgesproken, dat is vastgelegd in het huurcontract.

De constellatie is dat de LBA de huurder is van de zes gronden. Deze gronden zijn in bruikleen gegeven aan de verenigingen. Er is dus binnen de LBA geen relatie verhuurder/huurder!

Een van de uitgangspunten is dat het gehuurde wordt verhuurd met de bestemming volkstuinieren en moet en mag uitsluitend als zodanig worden gebruikt en ingericht. En aansluitend dat huurder (=LBA) de gehuurde grond slechts in gebruik zal mogen geven voor volkstuinieren aan de zes tuinverenigingen.

Contractueel heeft de LBA met name de volgende taken:

- Betaling van de huur aan de gemeente;
- Zorgplicht die er met name op is gericht dat het gehuurde wordt gebruikt als volkstuin;
- Toezien op de staat van onderhoud van het gehuurde. Opstellen dan wel beoordelen van Meerjaren Onderhoudsprogramma's. Deze ter hand te stellen aan de gemeente;
- = Het beheren van de onderhoudssubsidie welke jaarlijks door de gemeente aan de LBA wordt gegeven.
- Stimuleren van natuurlijk tuinieren alsmede bevorderen van gebruik van biologische bestrijdingsmiddelen;
- Toezien dat bebouwingen voldoen aan de wettelijke en gemeentelijke voorschriften. Het aanwijzen van een overkoepelende bouwcommissie die daarop controleert;
- En verder is de LBA verantwoordelijk voor de veiligheid op de complexen. Zelfs moet huurder zorgdragen voor voldoende en gekwalificeerd toezicht op de veiligheid van de gehuurde percelen!

6.2. Toegevoegde waarde LBA

Los van de contractuele basis kan aan de LBA ook waarde toegekend worden bij vereniging-overstijgende aangelegenheden. Zéker in een tijdperk met een groen georiënteerd College van Burgemeester en Wethouders zijn er beleidsmatige zaken die aan de orde komen. Tegen het licht houden van het Beheerplan Oostvlietpolder, het doorlichten van plannen van de gemeente c.q. Hoogheemraadschap met betrekking tot slootonderhoud (baggeren), natuurlijk tuinieren, biodiversiteit, Visie Stadstuinieren etc. Maar ook de publieke en maatschappelijke functie van de aangesloten verenigingen bevorderen c.q. onder de aandacht brengen van de 'buitenwacht'. En niet onbelangrijk, het bij voortduring aandacht vragen van de gemeente waar het de compensatie van door de gemeente teruggenomen stukken grond betreft (zuidkant v.d. Oostvlietpolder, Veldheim/begraafplaats Rhijnhof)

Ook zijn er gedachten om te komen tot samenwerking op andere terreinen wanneer daar synergie uit te halen valt. Dat is echter een optie die nog nadere uitwerking c.q. gedachtenvorming behoeft.

Daarnaast onderhoudt de LBA de contacten niet alleen met de gemeente maar in toenemende mate met instanties en andere verenigingen die zich met groen bezighouden.

Van groot belang zijn ook het initiëren van projecten zoals een alternatief bieden voor chemische bestrijdingsmiddelen, educatieve programma's ook voor jongeren en een gezamenlijke open tuindag.

6.3. Wat is nu die LBA?

De Leidse Bond van Amateursuinders is een platform waar contractuele en vereniging-overstijgende zaken aan de orde komen. Het platform bestaat uit een afvaardiging van de zes tuinverenigingen, aangevuld met enkele externen zoals op

dit moment de secretaris en de voorzitter. Iedere vereniging is in principe vertegenwoordigd met één bestuurslid en én een lid-vertegenwoordiger.

De werkwijze van de LBA kenmerkt zich door zorgvuldige besluitvorming met veel oog voor de belangen van de respectieve verenigingen en het beleid van de LBA in zijn algemeenheid. Besluitvorming vindt bij voorkeur plaats op basis van overeenstemming en desnoods bij meerderheidsbesluit. Maximaal draagvlak van de besluiten verdient grote voorkeur.

Momenteel vindt er twee keer per jaar een congres plaats. Het congres valt tot op zekere hoogte te vergelijken met een Algemene Ledenvergadering en is samengesteld uit afgevaardigden van de verenigingen.

De leden van het congres, dus de bondsafgevaardigden, kunnen rechtstreeks de besluitvorming in de LBA beïnvloeden. Zij staan in deze los van de respectieve besturen.

Verder kent de LBA een drietal vaste commissies nl.:

a. Kascommissie

De wet (art. 48, lid 2, Boek 2, BW) schrijft voor dat de vereniging een onafhankelijke kascommissie moet hebben die rapporteert aan de ALV, tenzij de vereniging een registeraccountant heeft ingehuurd voor de controle op de financiële gang van zaken.

b. BondsBouwcommissie

Deze commissie wordt letterlijk genoemd in het huurcontract met de gemeente en is dan ook officieel ingesteld. De commissie beoordeelt alle aanvragen voor bouwwerken. Zij beoordeelt deze op de gemeentelijke eisen en de door de LBA opgelegde voorschriften en kijkt daarbij ook zoveel mogelijk naar uniforme toepassing van deze eisen. Dit is echter mede afhankelijk van het ter plaatse geldende bestemmingsplan.

De commissie is de spil tussen gemeente en de verenigingen waar het bouwzaken betreft. Zij werkt in grote mate van zelfstandigheid. Uitsluitend beleidsmatige zaken worden aangekaart bij de LBA.

Mede gezien de maatschappelijke ontwikkelingen is de commissie van grote waarde. Want los van hun standaardtaak wordt er in toenemende mate druk uitgeoefend door tuinleden die een grotere financiële waarde aan hun bezitting toekennen dan thuishoort bij een volkstuinvereniging en toegestaan is volgens het huurcontract

c. Commissie van Beroep

De leden van de commissie van beroep worden benoemd door het congres (zie ook het tuchtrechtreglement van de LBA). De commissie neemt zaken in behandeling als een betrokkene beroep heeft ingesteld tegen een uitspraak van de tuchtrechtcommissie van een tuinvereniging alsmede het beroep tegen de niet-toelating tot het lidmaatschap van een tuinvereniging.

7. Contouren van de vernieuwde/nieuwe LBA

7.1. Missie/visie LBA

Waartoe is de LBA op aarde?

Kort samengevat zien wij de volgende rollen voor de LBA:

1. **belangenbehartiger** richting gemeente AVVN/andere organisaties;
2. **bestuurlijke ondersteuning** (o.a. WBTR, sparring partner voor besturen);
3. **coördinator** voor de 6 verenigingen en **vertegenwoordigen** van richting gemeente Leiden;
4. **Initiëren van projecten** (natuurlijk tuinieren, oevers);
5. laten landen van externe projecten (visie stadstuinieren en ad hoc projecten) en
6. **huurder**: verantwoordelijk voor binnen de kaders van het huurcontract/gebruikgever van de grond.

Hoe gaan we dit doen?

De LBA gaat dit doen door op te komen voor het gezamenlijk belang van de aangesloten volkstuinverenigingen en hun leden, het uitwisselen van kennis, het aanbieden van deskundigheid en door het belang van natuurlijk tuinieren uit te dragen.

Ondersteuning en belangenbehartiger

- LBA moet instrumentarium geven aan de verenigingen/commissies e.d. hoe e.e.a. in elkaar zit.
- Opstellen (meer jaren) beleidsplan mede op basis van de visie stadstuinieren (o.a. maatschappelijke meerwaarde, natuurlijke tuinieren, biodiversiteit, bijdrage aan de klimaatdoelstellingen).
- LBA moet toezien op het feit dat verenigingen een MJOP hebben in samenhang met het padenfonds. LBA moet deze plannen ontvangen van de verenigingen jaarlijks bijgewerkt vóór 1 april. (HHR)
- Inspreken op Raadsvergaderingen en bijwonen van voorbereiding van besluiten die de volkstuinverenigingen raken.

Public relations

- Voorstel voor een nieuw logo en nieuwe naam, die eigentijds zijn en passen bij onze ambitie en gewenste uitstraling.
- Van volkstuincomplex naar volkstuinpark.
- Opstellen en uitvoeren van een PR plan (incl. aanpassing van de website).

Bestuurlijke structuur

- DB is onafhankelijk in functie 3 leden (voorzitter, penningmeester en secretaris). Bij stakende stemmen doorslag door voorzitter.
- ALV: voorstel staffel, minimaal 1 persoon per vereniging (een gewoon tuinlid/een bestuurder, benoemd via eigen ALV blijkend uit de notulen) gewicht stem per vereniging = aantal leden van de betreffende tuinvereniging.
- Commissies w.o. Bondsbouwcommissie, kascommissie en de commissie van Beroep.

7.2. De bestuurlijke contouren nieuwe LBA

De contouren van de LBA hebben zich in de loop van de tijd en zéker in de laatste jaren steeds meer afgetekend.

Contractueel, vereniging-overstijgend, beleidsontwikkelingen i.c. invloeden van buitenaf. In het huidige tijdsgewricht is er een platform nodig waar dit soort zaken aan de orde komt. De ontwikkelingen en taken leggen een fors tijdsbeslag op de

betreffende bestuurders. Plannen lezen, onderzoek doen, schrijven van brieven aan wethouder, ambtenaren, raadscommissie en raadsleden; teveel om op te noemen. Al deze ontwikkelingen vragen ook om een actief PR-beleid.

Daarmee tekent die nieuwere LBA zich af. De uitvoerende taken vanuit het verleden horen niet meer thuis in een dergelijk platform. Hoe mooi het ook was om bloemstukjes rond te brengen en andere van dit soort activiteiten.

Los daarvan is het juist versterkend qua PR voor de respectieve verenigingen wanneer zij zich bezighouden met alle PR-activiteiten in hun directe omgeving, dan wel in onderling overleg dit uitbreiden naar andere delen van de stad.

Op LBA-niveau zou er wel nagedacht kunnen worden over de wijze van PR voeren en het onderling afstemmen; maar dat moet dan voldoende zijn.

Het platform stáát voor een efficiënte besluitvorming. Korte lijnen en zo snel mogelijk besluiten, echter zonder de zorgvuldigheid geweld aan te doen. Dat vraagt om een platform dat uit niet teveel leden bestaat.

De huidige gang van zaken binnen de LBA laat een efficiënte, goed samenwerkende, groep mensen zien. De vraag dient zich aan of deze samenstelling niet bestendig moet worden. Met andere woorden, gelet de permanente afwezigheid van extra lid-vertegenwoordigers zou van deze vertegenwoordiging afgezien kunnen worden.

Dit zou zich dan ook uit kunnen strekken tot het Congres. De diverse tuinbesturen zijn al vertegenwoordigd. De tuinleden kunnen hun bijdrage leveren c.q. hun gedachten ventileren in de ALV's van hun volkstuinvereniging. Daar komt bij dat de praktijk leert dat het vinden van tuinleden die zich hier mee bezig willen houden steeds moeilijker wordt. Bovendien wordt er menskracht vrijgemaakt wanneer deze tuinleden zich binnen hun vereniging kunnen inzetten.

Daarmee zou het Congres als zodanig kunnen blijven bestaan, echter uitsluitend bestaande uit een beperkte afvaardiging van de zes tuinverenigingen.

Om recht te doen aan de verhoudingen tussen de volkstuinverenigingen en hun leden (er zijn grote en kleinere verenigingen) zal er een staffel moeten komen ten aanzien van het stemgewicht. Zo kan bijvoorbeeld gekozen kan worden voor één stem per 100 leden of voor één stem per 50 leden. Het aantal afgevaardigden dat een tuinvereniging dan kan vrijmaken voor het Congres is dan minder relevant mits er per vereniging minimaal één afgevaardigde komt om te stemmen. Uiteindelijk ontstaat er dan een slagvaardig en overzichtelijk circuit voor de besluitvorming.

Samenstelling LBA-bestuur:

- één afgevaardigde van iedere tuinvereniging;
- secretaris, bij voorkeur afkomstig uit een van de verenigingen; het volgen van de vergaderingen en het notuleren vereist de nodige bekendheid met de materie.
- voorzitter, liefst extern ivm de onafhankelijke positie ten opzichte van de volkstuinverenigingen (hier is in 2018 voor gekozen). Vereiste is wél een grote mate van betrokkenheid bij de materie en aantoonbare bestuurlijke ervaring. Bij voorkeur ook een netwerk in de stad Leiden.

Stemrecht:

- a. Er zijn zes afgevaardigden van de tuinverenigingen met elk een stem.

- b. Voorzitter, secretaris en penningmeester zijn benoemde bestuursleden. Zij hebben geen stemrecht, behalve wanneer zij tegelijkertijd afgevaardigde van een vereniging zijn; alsdan hebben zij de stem als afgevaardigde van die vereniging, zoals vermeld onder a.
- c. Alleen bij staken van de stemmen is het aan de voorzitter om te beslissen.

8. Toekomstdroom

“Samen staan we sterk!”

In de LBA willen we meer samendoen als verenigingen, door elkaars kennis en ervaring te benutten bij natuurlijk tuinieren en andere zaken zoals financiën/WBTR etc. Ook het samen organiseren van cursussen voor startende tuinders of op specialistische onderdelen is daarbij nuttig.

Daarnaast gaan we ook ad hoc samenwerken op projecten; het formuleren van een gezamenlijke strategie over de volkstuinverenigingen heen voor het bereiken van bepaalde concrete doelen, is belangrijk.

Een nieuwe naam voor LBA

Jarenlang is de naam van Leidse Bond van Amateursuinders een mooie en toepasselijke vlag geweest om de lading te dekken. Maar gaandeweg is duidelijk geworden dat de naam eerder vragen oproept dan deze beantwoordt. Oorzaak is met name de veelheid aan initiatieven in de stad Leiden die zich op enigerlei wijze richten op tuinieren. Het Zoeteland, buurtmoestuin De Mors, biodiversiteitstuin Vrij Groen, voedselbos Okkerheide etc. Stuk voor stuk amateursuinen die echter geen activiteit vormen van de LBA en daar ingebed zijn. Daarmee is de naam van Leidse Bond van Amateursuinders in feite achterhaalt, want dekt die lading niet meer.

De gemeente heeft wel eens geventileerd dat ook andere initiatieven in de stad tot de taak van de LBA gerekend zouden kunnen worden. Echter, het werkkterrein wordt daarmee te veel omvattend.

Bij presentaties en andere aangelegenheden is Henk Boting steeds meer gaan praten over de volkstuinorganisatie in Leiden. In één keer een, spontane, typering van het werk waar onze bond voor staat.

En daarmee doemde gaandeweg een nieuwe naam op:

De Leidse Volkstuin Organisatie

Met deze naam wordt duidelijk gemaakt waar wij als organisatie voor staan en wie wij vertegenwoordigen. Daarmee wordt ook bewust een koers ingeslagen dat wij als organisatie ons tot deze taak beperken.

- **De LVO is een bewust gekozen naam die staat voor een organisatie die de belangen behartigt van en voor de Leidse Volkstuinwereld. Richting gemeente Leiden, AVVN en welke organisatie dan ook die zich op enigerlei wijze bezighoudt met volkstuinieren. Maar ook richting organisaties waar op enigerlei wijze gemeenschappelijke belangen spelen zoals de stichting Zuid-Hollands Landschap die actief is in de Oostvlietpolder.**
- **De LVO staat voor coöperatief, initiërend, coördinerend, overlegend.**
- **De LVO staat ook voor duidelijk, consequent en helder beleid.**